

Xitsonga

Ntlawa wa

Masungulo mantshwa

5

Kedibone Tladi

Tijisisa leswaku u kota ku hlanya marito lama
dlaya, endzhaka, entshaveni, xidlodlo

Masungulo mantshwa

Xitsonga

Ntlawa wa: 5

ISBN: 978-1-77981-609-2

© 2023 Ulwazi Lwethu African Languages Literacy Project

Mutsari: Kedibone Tladi

Muhundzuluxeri: Vutivi Shirinda

Muendli wa swifaniso: Moses Dhladhla

Nkhaviso na mpapfarhuto: Rock Bottom Graphic & Design

Nkandziyiso wo sungula ku kandziyisa 2023.

Masungulo mantshwa

Kedibone Tladi

Vuntshwa a ri mufana wa mihupani. U na malembe ya 14 hi vukhale. A nga na mahanyelo lamanene. Tatana Maluleke i tata wa Vuntshwa. A nga ha switivi leswaku se a nga endla yini xana.

“Vuntshwa, xana namuntlha u endle yini?” ku huwelela tatana wa Vuntshwa. Mufana loyi u ta ndzi dlaya hi vuvabyi bya mbilu. Ndzi karhele hi yena.”

Vaaka tiko va le Magomani na vona se a va karhele hi mahanyelo ya yena. A ku ri Vuntshwa lani, Vuntshwa leni. U yiva matandza na tihuku. Ku hava lexi xi hundzaka hi le kusuhi na yena.

A ri na nhlohlotelolo wo biha na le ka vanghana va yena. A tshamela ro endla leswaku va endla swilo swo ka swi nga lulamanga. A xanisa vana van'wana. A nga yi exikolweni. A ri xipandza nhloko xa ntiyiso.

Madyambu man'wana, loko hinkwavo va ha etelele, u nyandlamerile a huma hi rivanti ra ndzhaku. Vanghana va yena vanharhu a va n'wu rindzerile ehansi ka nsinya.

Vuntshwa na vanghana va yena va tshovile gede ya xivala. A ku ri na swifuwo exivaleni. A va lava ku yiva na ku tlhela va xavisa mbuti yo basa.

Vafana va ringetile ku landza mbuti yo basa. Mbuti yo basa yi tsutsumile yi ya endzhaka xivala. Vafana va ringetile ku siva na ku khoma mbuti leyi. Va rhetile ivi va wa. Va kotile ku tlhela va yima na ku tlhela va yi hlongorisa.

Tanihi leswi gede ya xivala a yi tshovekile, timbuti ti tlumbile vafana ti va wisela ehansi ivi ti tlula ti huma. Ti tsutsumerile emasin'wini ya mavele ya vaakelani. A ku ri hansa emasin'wini.

Vafana va ringetile ku yimisa timbuti kambe va tsandzeka. Va kotile ku khoma mbuti yo basa ivi va yi tumbeta. Va yi tumbetile eka movha ya khale leswaku yi nga baleki.

Loko tata wa Vuntshwa a pfuka, timbuti a ti nga ha ri kona naswona xivala a xi ri hava nchumu. U lo yima kwala kusuhi na gede leji nga tshoveka, a khomiwile hi tingana swinene. A switiva kahle swinene leswaku i mani a nga endla hansa leji hinkwayo.

Loko Vuntshwa a vona leswi tata wa yena a khomisiwe xiswona hi tingana, a ti sola eka swiendlo swa yena, ivi a famba a ya teka mbuti yo basa. U komberile ndzivalelo eka tatana wa yena na ku tlhela a tshembisa ku basisa hansa ya yena.

Vafana va yile va ya lava timbuti letin'wana entshaveni. Va ti kumile ivi vat i khayima ti vuya ekaya.

Loko va fiokile ekaya, va lunghisile xivala na ku khayimela timbuti endzeni ka xivala.

Vuntshwa a lava kungu. A lava ku lunghisa mahanyelo ya yena emugangeni. A nga tsakanga leswaku vanhu a va nga n'wu tsakeli. A ri na miehleketo ya kahle ya ku hlengeleta vanghana va yena va kwala mugangeni.

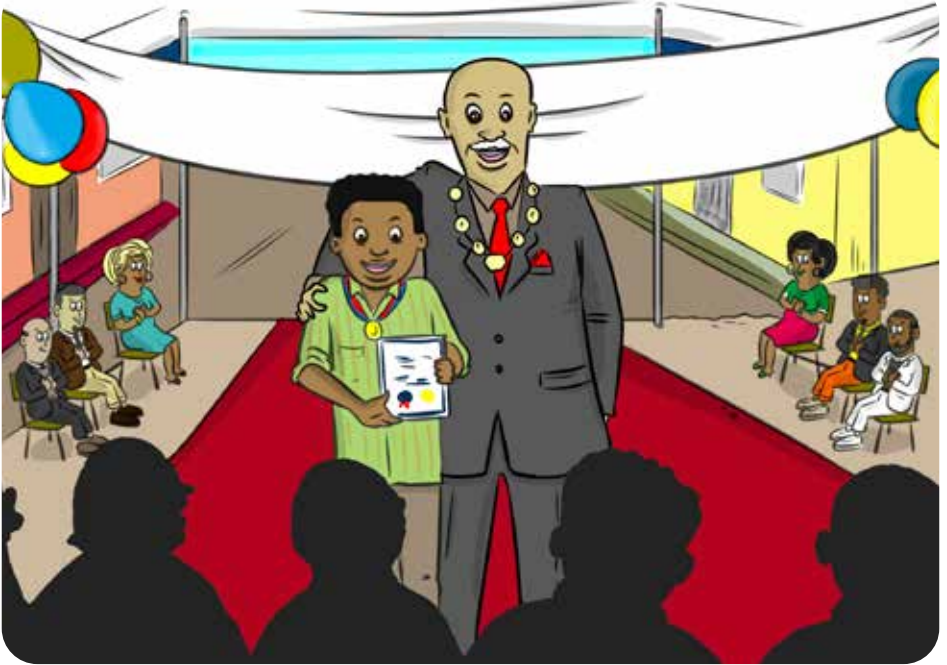
U va byerile hi ta kungu ra yena ra ku sungula ntlawa wa vantshwa wa ku basisa muganga. Va tlhele va sungula na phurojeke ya xirhapa xa matsavu. Va nyikile matsavu eka lava va pfumalaka na le ka tindhawu ta ku hlayisa swisiwana.

Vaaka tiko a va tsakile na swona va pfunetile hi switirhisiwa swin'wana. Ntlawa wun'wana wo pfuneta wu sunguriwile, vantshwa va karhi va pfuneta ekaya ra vadyuhari.

Vuntshwa u heta nkarhi wa yena wo tala na vantshwa. U va hlohotela hi mahanyelo lamanene. Lembe leri nga hundza, Vuntshwa u kumile xidlodlo xa ku va murhangeri wa vantshwa wo antswa.

Vuntshwa na muganga a va tsakile va tsakela xidlodlo na mahanyelo ya yena lawa ya nga hundzuka. Emakumu, Vuntshwa u vile xikombiso xa kahle eka vantshwa.

Phurojeke leyi Vuntshwa a nga yi sungula ya ha ri ku tirheni na namuntlha. Loko vantshwa va ri karhi va kula na ku suka, ku nghena lavantsongo. Phurojeke leyi hi yona khokholo ra muganga wa Magomani.

Readers

Ntlawa wa 1-2

- Xilamulana xa kahle
- A ku na mati
- Pfumi na Bobo
- Vuxa wa swikota ku basisa
- Switwari
- Vaboti vo pfuna
- Nyoka exivaleni!
- Xana xi nga haha?
- Dyambu na mpfula!
- Vun-we na Vutivi
- Misisi yikulu
- Ndzalama wa hlamala!
- Tatana u ta vuya rini?
- Chuchekani na pume
- A hi hlayseni mati
- Jazi ro hundzuriwa
- Va le purasini
- Ndavi u lava ku penda
- Ndzilo!
- Vutshila wa gingirika!

Ntlawa wa 3

- Vanghana eka maxelo hinkwawo!
- Vanhwanyana na mbuti
- A ndzi tsakeli matsavu!
- Va na na vukheta, Khatisa
- Khavisani u vavisekile
- Tintangu tintshwa ta Kwetsimani
- Tsakeriwa loyi a tsakeke!
- Mukapu wo nandziha
- Mati hinkwako!
- Xibelani xa Kulani
- Rhoko yo saseka
- N'wamapurasi Endlani na minkawu
- Nkwangulatiole wa Nhlangano
- Moli na tikhirikete
- Vukahle u khoma khamba!
- Masingita ya timbewu
- Vuvabyi bya tinguluve
- Maqhingha ya Monyai
- Ku navela ka Rifumo ku humelela
- Mandza ya Mbhimbhi yo kajivela
- Ku dyondza hi ta machela
- Ku pfuna kokwana va hola
- Miehleketo ya Ntiyiso ya kahle
- Maendlelo ya VaVhenda
- Mangalani na Xalati
- Ku ringa swakudya swa Xivhenda
- Muhluri u kota ku hlaya nkarhi
- Mutlangi wa le henhla
- Ximilana xo horisa
- Bolo leyi nga lahleka
- Riendzo ro ya entangeni wa swiharhi

Ntlawa wa 4-5

- Ngwenya ya makwanga
- Xingwavila xa nsuku
- Tinyiko
- Lulama u tshama na rihanyo lerinene!
- Soweto
- Tinyoxi
- Xana i xihatla xa yini, Dzuniso?
- Hitekani u twa ku vava ekhwirini
- Tinxaka ta vutleketli
- Ku rihiseta ka tinkuzi
- Nhwanyana wo thariha
- Swi kulu eka mina!
- Masungulo mantshwa
- Vafana vo thariha
- Muphasi wa tihlampfi
- Nkelunkelu
- Mukhuhlwana
- Nghozi exirhapeni xa Kokwana
- N'warikolwani, wa nhenha!
- Ntanghu yo Saseka
- Norho wa Rilaveta

ZENEX
FOUNDATION

MOLTENO
INSTITUTE FOR LANGUAGE AND LITERACY
EST. 1974

Ulwazi Lwethu i phurojeke leyi nga simekiwa na ku nyikiwa mpfuno wa swa timali hi Zenex Foundation ku va yi hlulukisa nongonoko wa matsalwa ya ku hlaya na switirhisiwa swa nseketelo wa vadyondzisi leswi swi nga olova hi ku tirhisa tindzimi ta laha Afrika. Phurojeke leyi yi kongomisiwile eka ku dyondzisa na ku seketela vadyondzi eka Dyondzo ya Masungulo ku va va hlulukisa tindzimi ta vona ta le kaya ta ku hlaya na ku twisisa. Matsalwa yo hlaya ya tsariwile ro sungula hi tindzimi ta kaye ta Afrika hi ku tirhisana na Molteno Institute for Language and Literacies, Nelson Mandela Institute for Education and Rural Development, Room to Read South Africa, na Saide. Switirhisiwa hinkwaswo swi hlulukisiwa tanihi “Switirhisiwa swa Dyondzo leswi nga Pfuleka” kumbe “Open Education resources” (OER).

Please visit our website to download the full copy of this reader:
ulwazilwethu.org.za

Creative Commons Attribution-
NonCommercial-NoDerivatives
(CC BY-NC-ND) 4.0
International Licence

Disclaimer: You are free to download and share this work as long as you attribute Zenex Foundation, but you may not change this work in any way or use it commercially.

